

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Кафедра менеджменту

06-08-39

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання **курсової роботи** з дисципліни
«Аналіз господарської діяльності підприємства» студентами
напряму 6.030601 «Менеджмент»
всіх форм навчання

Рекомендовано методичною
комісією
напряму 6.030601 «Менеджмент»
Протокол № _____
від «__» _____ 2014 р.

Рівне – 2014

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Аналіз господарської діяльності підприємства» студентами напряму 6.030601 «Менеджмент» всіх форм навчання / Кузнецова Т.О., Щербакова А.С. – Рівне: НУВГП, 2014. – 28 с.

Упорядники: Т.О. Кузнецова, к.т.н., доцент
А.С.Щербакова, асистент

Відповідальний за випуск: Л.Ф. Кожушко, д.т.н., професор,
завідувач кафедри менеджменту

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2. ВИХІДНІ ДАНІ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ ..	6
3. МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	7
4. ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КУРСОВОЇ РОБОТИ	14
5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	18
Додаток А	20
Додаток Б	22
Додаток В	26
Додаток Г	27

© Кузнецова Т.О.,
Щербакова А.С., 2014
© НУВГП, 2014

ВСТУП

Забезпечення ефективного функціонування будь-якого суб'єкта господарювання потребує економічно грамотного управління його діяльністю, яке визначається умінням аналізувати потенціал підприємства та вивчати тенденції його розвитку. Глибоке і системне дослідження факторів зміни результатів діяльності організації дозволяє обґрунтовувати плани та приймати управлінські рішення, здійснювати контроль за їх виконанням, виявляти резерви підвищення ефективності виробництва, оцінювати результати діяльності підприємства та їх чутливість до управлінських впливів на обрання стратегії його розвитку.

Аналіз господарської діяльності є базою для прийняття управлінських рішень у бізнесі. Для їх обґрунтування необхідно виявляти і прогнозувати наявні та потенційні проблеми, виробничі і фінансові ризики, визначати вплив управлінських рішень на рівень доходів суб'єкта господарювання. Аналіз господарської діяльності підприємства є важливим елементом у системі управління виробництвом, засобом виявлення внутрішньогосподарських резервів, основою розробки прогнозів та управлінських рішень для підвищення ефективності функціонування підприємства.

Тому опанування методикою аналізу є складовою фахової підготовки менеджерів.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Сучасний управлінець – це людина, яка володіє як загальними основами науки управління, так і спеціальними знанням та вміннями в стратегії управління, інноваціях, маркетингу, управлінні персоналом та виробництвом.

Необхідність проведення радикальних економічних перетворень в економіці України потребує від майбутніх фахівців володіння новітніми методами господарювання.

Курсова робота з дисципліни «Аналіз господарської діяльності підприємства» є однією з профільюючих у системі підготовки студентів напряму «Менеджмент». Глибокі знання та володіння сучасними методами економічних досліджень, проведення мікроекономічного аналізу і виявлення резервів підприємства необхідні керівникам організацій усіх рівнів управління для адаптації до змін ринкової ситуації і правильного прийняття управлінських рішень.

Курсова робота – своєрідна перевірка ступеня засвоєння студентом теоретичних і практичних питань курсу, що визначає вміння узагальнювати і аналізувати економічні та соціальні явища. Дана робота є підсумком самостійного комплексного дослідження проблем підприємства в динамічному ринковому середовищі. Водночас курсова робота є важливим підготовчим етапом до виконання дипломної роботи.

Метою курсової роботи є поглиблення студентами теоретичних знань, набутих в процесі вивчення курсу «Аналіз господарської діяльності підприємства», обґрунтування шляхів, методів та резервів для подальшого вдосконалення господарського механізму функціонування підприємства.

Завданням курсової роботи є вивчення сучасних методик аналізу господарської діяльності із застосуванням математичних та статистичних прийомів і методів, а також формування у студентів навичок для вираження через систему показників стану та зміни будь-якої господарської ситуації на підприємстві.

Виконуючи курсову роботу, студенти повинні дотримуватись загальної структури роботи і обов'язково застосовувати методи економічного аналізу з вивченням зв'язків і залежностей

економічних явищ та процесів, які формують результати діяльності суб'єкта господарювання.

Об'єкт дослідження має бути актуальним і системно проаналізованим, адаптованим до сучасних умов. Об'єктами дослідження є результати господарської діяльності підприємств будь-якої форми власності.

Теоретична частина в курсовій роботі повинна мати не більше $\frac{1}{4}$ частини загального обсягу тексту. Три четверти загального обсягу роботи повинно бути написано на основі конкретного практичного матеріалу та відобразити результати дослідження і пропозиції з поліпшення або змін управління організацією.

Поряд з теоретичними дослідженнями, значне місце в курсовій роботі повинна займати аналітична частина, тобто аналіз потенціалу підприємства та шляхи вдосконалення управління організацією або її складових.

Тематика курсової роботи різноманітна й охоплює всі питання загального менеджменту, передбачає знання економіки, маркетингу, операційного менеджменту, управління персоналом. Усе це допоможе студентам ще раз систематизувати набуті знання і застосувати їх при аналізі та проектуванні сучасної ефективної організації. Якісно виконана курсова робота в подальшому становитиме частину дипломної бакалаврської роботи та є орієнтиром для її подальшого написання. Доцільно, щоб тема курсової роботи відповідала темі наступної дипломної роботи і становила певний її розділ.

Вибираючи тему курсової роботи, студент має врахувати її практичну значущість, а також наявність необхідних матеріалів, наведених в науковій літературі, періодичній пресі та статистичних щорічних виданнях.

Таким чином, тема курсової роботи з дисципліни "Аналіз господарської діяльності підприємства" повинна ґрунтуватись на конкретних проблемах, бути актуальною, обґрунтованою і мати вихід на практичне застосування результатів дослідження. Орієнтовний перелік тем курсових робіт наводиться в додатку А.

Курсова робота складається з таких основних розділів, які слід включити до плану роботи:

Вступ

1. Теоретичні аспекти досліджуваного питання

2. Аналіз потенціалу організації (загальна характеристика організації; аналіз виробничих потужностей; аналіз трудових ресурсів підприємства; аналіз комерційної діяльності підприємства; аналіз фінансової діяльності підприємства)
3. Заходи, шляхи та резерви забезпечення ефективного функціонування підприємства

Висновки

Список використаної літератури

Додатки

До курсової роботи висуваються **наступні вимоги:**

- ✓ достатня повнота і комплексність зібраних матеріалів, що дозволяє проаналізувати всі основні питання обраної теми;
- ✓ економічна грамотність і глибина аналізу зібраних даних та матеріалів;
- ✓ наявність у роботі рекомендацій та характеристика резервів для підвищення ефективності господарської діяльності ;
- ✓ охайне оформлення роботи.

2. ВИХІДНІ ДАНІ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Для виконання курсової роботи студенту необхідно обрати підприємство, яке працює в будь-якій галузі народного господарства, провести аналіз його господарської діяльності, визначити перешкоди та недоліки в його діяльності та запропонувати заходи щодо її покращання або удосконалення.

Вихідні дані для проведення аналізу діяльності організації:

- статут підприємства;
- обсяги виробництва та реалізації продукції (надання послуг);
- номенклатура продукції (послуг);
- виробничі потужності підприємства;
- організаційна структура підприємства;
- штатний розпис;
- середня заробітні плата персоналу;
- кількісний та якісний склад персоналу (за категоріями);
- фінансова звітність (форма 1 – баланс, форма 2 – звіт про фінансові результати).

3. МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна включати питання, які безпосередньо стосуються теми і дають змогу повно та глибоко її висвітлювати. В роботі викладаються основні теоретико-методологічні положення теми, проблемні питання, які уточнюються та поглиблюються з урахуванням впровадження ринкових засад господарювання. Студент повинен показати глибокі знання сучасного рівня економічного аналізу, виявити дискусійний характер та невирішені аспекти теми, визначити своє ставлення до них. Необхідно детально розглянути методологічні підходи, методи та засоби мікроекономічного аналізу для прийняття управлінських рішень і підвищення ефективності функціонування підприємства.

При викладені матеріалу студент повинен обґрунтувати актуальність обраної теми, розкрити теоретичну значущість основних питань роботи, зробити аналіз фактичного матеріалу, що допоможе йому з'ясувати проблеми обраної теми, визначити шляхи їх вирішення, зробити відповідні висновки.

Початковим етапом курсової роботи має бути **вступ** (3-5 сторінок). У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, її практичне значення для забезпечення ефективного функціонування підприємства на сучасному етапі, перелік основних питань, які розглядаються в курсовій роботі. Такий огляд дасть змогу намітити методи виконання завдання і етапи дослідження, визначити кінцеву мету роботи. Отже, у вступі мають бути відображені:

- обґрунтування актуальності обраної теми дослідження;
- мета дослідження;
- завдання дослідження для досягнення поставленої мети;
- предмет дослідження;
- об'єкт дослідження;
- інформаційна база для проведення аналізу.

Розділ 1. «Теоретичні аспекти (досліджуваного питання)» – повинен носити теоретико-методологічний характер і передбачає визначення у процесі синтезу знань теоретичних засад економічного аналізу, пояснення і узагальнення результатів емпіричного дослідження, виявлення загальних закономірностей. Тут слід викласти суть досліджуваної проблеми та ступінь її сучасної розробки, представити аналіз та узагальнення існуючих

концепцій та підходів, визначити дискусійні аспекти та невирішені питання даної проблеми, викласти теоретичні та методологічні основи розробки обраної теми. Це переважно робота з літературними джерелами, їх критичний аналіз і узагальнення. Розглянуті теоретичні положення повинні виступати основою для аналізу первинних матеріалів або статистичної інформації.

Розділ 2. «Аналіз потенціалу підприємства» має практичний характер і повинен базуватись на аналізі реального матеріалу діючого підприємства.

Завданнями підпункту *«Загальна характеристика організації»* є дослідження історії створення та розвитку підприємства, цільового призначення та видів діяльності згідно зі Статутом, обґрунтування місця його розташування, розгляд організаційної структури підприємства (з розглядом аналітичної роботи).

Характеристика об'єкта дослідження повинна включати: структуру управління та характеристики його складових елементів, розвиток матеріально-технічної бази, аналіз економічних та соціальних показників діяльності системи за 1-3 останні роки, кількісний та якісний склад кадрів, продуктивність праці персоналу. На основі аналізу даних робиться висновок про стан діяльності підприємства та обґрунтовуються пропозиції з метою усунення виявлених недоліків. Обґрунтовування повинні бути аргументовані.

Аналізуючи організацію підприємства, необхідно чітко визначити основні підрозділи, з яких складається організація, побудувати залежність та взаємозв'язок між відділами та підрозділами, а також органіграму управління на підприємстві.

При проведенні *«Аналізу виробничих потужностей підприємства»* досліджується асортимент та структура продукції; темпи росту та приросту обсягів виробництва та реалізації продукції. При аналізі основних засобів необхідно дослідити:

1. Коефіцієнт оновлення

$$K_{он} = \frac{\text{Введені основні засоби}}{\text{Основні засоби на початок року}} \quad (1)$$

2. Термін оновлення основних засобів

$$T_{он} = \frac{\text{Основні засоби на початок року}}{\text{Введені основні засоби}} \quad (2)$$

3. Коефіцієнт зносу

$$K_{зн} = \frac{\text{Сума зносу основних засобів}}{\text{Первісна вартість основних засобів}} \quad (3)$$

4. Фондоозброєність праці

$$\Phi_{озб} = \frac{\text{Вартість промислово - виробничих основних засобів}}{\text{Середньооблікова чисельність робітників}} \quad (4)$$

5. Рівень технічної озброєності праці

$$T_{озб} = \frac{\text{Вартість виробничого обладнання}}{\text{Середньооблікова чисельність робітників}} \quad (5)$$

Аналізуючи інтенсивність та ефективність використання основних засобів необхідно визначити:

1. Рентабельність капіталу, вкладеного в основні засоби

$$P_k = \frac{\text{Прибуток}}{\text{Вартість основних засобів}} \quad (6)$$

2. Фондовіддача основних засобів

$$\Phi_v = \frac{\text{Вартість виробленої продукції}}{\text{Вартість основних засобів}} \quad (7)$$

3. Фондомісткість

$$\Phi_m = \frac{\text{Вартість основних засобів}}{\text{Вартість виробленої продукції}} \quad (8)$$

Ступінь використання виробничих потужностей характеризується таким показником як коефіцієнт використання потужності

$$K_{\text{вик. пот.}} = \frac{\text{Обсяг виготовленої продукції}}{\text{Виробнича потужність підприємства}} \quad (9)$$

Для характеристики ступеня залучення обладнання у виробництво необхідно розрахувати:

1. коефіцієнт використання наявного обладнання

$$K_n = \frac{\text{Кількість діючого обладнання}}{\text{Кількість наявного обладнання}} \quad (10)$$

2. коефіцієнт використання парку встановленого обладнання

$$K_n = \frac{\text{Кількість діючого обладнання}}{\text{Кількість встановленого обладнання}} \quad (11)$$

Для характеристики *використання часу роботи обладнання* застосовують такі показники:

1. коефіцієнт використання календарного фонду часу

$$K_{\text{кф}} = \frac{\text{Фактичний фонд часу}}{\text{Календарний фонд часу}} \quad (12)$$

2. коефіцієнт використання планового фонду часу

$$K_{\text{пф}} = \frac{\text{Фактичний фонд часу}}{\text{Плановий фонд часу}} \quad (13)$$

Аналіз собівартості продукції, робіт і послуг є важливим інструментом у системі управління витратами. **Собівартість продукції** є найважливішим показником економічної ефективності її виробництва. У ній відбиваються всі сторони господарської діяльності, акумулюються результати використання всіх виробничих ресурсів. Від її рівня залежать фінансові результати діяльності підприємства, темпи розширеного відтворення, фінансовий стан суб'єктів господарювання, конкурентоспроможність продукції.

Визначити собівартість можна використовуючи фінансову звітність, або калькуляцію витрат. Для аналізу динаміки операційних витрат у цілому, за основними елементами, за структурою можна використати таблицю 1.

Таблиця 1

Аналіз витрат на виробництво продукції

Елементи витрат	Сума, тис. грн.			Структура витрат, %		
	2012р.	2013р.	Абсолютне відхилення	2012р.	2013р.	Абсолютне відхилення
Оплата праці						
Відрахування на соціальні потреби						
Матеріальні витрати., в т.ч.						
- сировина і матеріали						
- паливо						
- електроенергія						
Амортизація						
Інші витрати						
Повна собівартість						

При аналізі використання матеріальних ресурсів студент повинен визначити:

1. Матеріаломісткість продукції

$$M_{\text{м}} = \frac{\text{Матеріальні витрати}}{\text{Вартість виробленої продукції}} \quad (14)$$

2. Матеріаловіддача

$$M_{\text{в}} = \frac{\text{Вартість виробленої продукції}}{\text{Матеріальні витрати}} \quad (15)$$

3. Прибуток на 1 грн. матеріальних витрат

$$P_{\text{мв}} = \frac{\text{Прибуток}}{\text{Матеріальні витрати}} \quad (16)$$

В підпункті «Аналізу трудових ресурсів підприємства» необхідно проаналізувати персонал підприємства.

Як відомо, персонал – це особовий склад підприємства, який виділяється за характером виконуваної роботи та характеризується такими показниками: структура (статеві-вікова, освітньо-професійна), потенціал, кваліфікація, кількісний склад, плинність кадрів, заробітна плата та ін. Таку інформацію доцільно відобразити у табличній формі та у вигляді графіків.

Аналіз трудових ресурсів підприємства полягає у проведенні:

а) структурно-динамічного аналізу персоналу (табл. 2);

Таблиця 2

Структурно-динамічний аналіз персоналу

Показник	Роки		Відхилення		Структура, %		Відхилення	
	2012	2013	+/-	%	2012	2013	+/-	%
Усього персонал:								
Промислово-виробничий персонал:								
- робітники								
- службовці								
- керівники								
- спеціалісти								
Персонал, який зайнятий в непромисловій сфері								

б) аналізу руху персоналу, а саме:

1. коефіцієнту обороту з приймання персоналу:

$$K_{np} = \frac{\text{Кількість прийнятого персоналу на роботу}}{\text{Середньооблікова чисельність персоналу}} \quad (17)$$

2. коефіцієнту плинності кадрів

$$K_{пк} = \frac{\text{Кількість працівників яких звільнено за власним бажанням і за ініціативою начальства}}{\text{Середньооблікова чисельність персоналу}} \quad (18)$$

в) аналізу продуктивності праці на підприємстві, що показує показник виробітку продукції на 1 працівника (робітника):

$$Вир = \frac{\text{Обсяг виготовленої продукції}}{\text{Чисельність основних робітників}} \quad (19)$$

г) аналізу трудомісткості продукції

$$Tr = \frac{\text{Фонд робочого часу}}{\text{Обсяг виготовленої продукції}} \quad (20)$$

д) дослідження системи оплати праці на підприємстві, мотивації працівників та їхньому соціальному забезпеченні.

«Аналіз комерційної діяльності підприємства» пов'язаний із дослідженням ринку, його місткості та частки, аналізом політики постачання та збуту.

Аналіз маркетингу як елементу внутрішнього середовища організації повинен включати:

- наявність на підприємстві служби маркетингу чи посадової особи;
- систему проведення маркетингових досліджень;
- товарну політику, систему контролю якості, сервісне обслуговування;
- цінову політику, наявність знижок і надбавок;
- комунікаційну політику та рекламну діяльність.

Підпункт **«Аналіз фінансової діяльності підприємства»** повинен містити вертикальний та горизонтальний аналіз балансу підприємства; аналіз прибутку від реалізації продукції. Крім того, необхідно проаналізувати основні показники фінансового стану

підприємства. При цьому використовується документація: «Баланс» (форма 1) та «Звіт про фінансові результати» (форма 2).

Студенту необхідно визначити та проаналізувати основні фінансові показники за наступними групами:

- *показники ліквідності*

1. коефіцієнт поточної ліквідності

$$K_{п.л.} = \frac{\text{Поточні активи}}{\text{Поточні пасиви}} \quad (21)$$

2. коефіцієнт швидкої ліквідності

$$K_{ш.л.} = \frac{\text{Поточні активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні пасиви}} \quad (22)$$

3. коефіцієнт абсолютної ліквідності

$$K_{абс.л.} = \frac{\text{Поточні активи}}{\text{Поточні пасиви}} \quad (23)$$

- *показники фінансової стійкості*

1. коефіцієнт автономії

$$K_{авт.} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Пасиви}} \quad (24)$$

2. коефіцієнт фінансової залежності

$$K_{ф.з.} = \frac{\text{Пасиви}}{\text{Власний капітал}} \quad (25)$$

3. коефіцієнт фінансової стійкості

$$K_{ф.ст.} = \frac{\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Пасиви}} \quad (26)$$

- *показники ділової активності*

1. оборотність активів:

$$O_A = \frac{\text{Чиста виручка від реалізації продукції}}{\text{Активи}} \quad (27)$$

2. фондоддача

$$F_{о.ф.} = \frac{\text{Чиста виручка від реалізації продукції}}{\text{Основні виробничі фонди}} \quad (28)$$

3. коефіцієнт оборотності власного капіталу

$$K_{о.вк.} = \frac{\text{Чиста виручка від реалізації}}{\text{Власний капітал}} \quad (29)$$

- *показники рентабельності*

1. рентабельність активів

$$R_A = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Активи}} \quad (30)$$

2. рентабельність власного капіталу

$$R_{BK} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}} \quad (31)$$

3. рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком

$$R_{\text{чп}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Виручка від реалізації}} \quad (32)$$

Результати досліджень основних фінансових показників за групами необхідно навести в табл. 3.

Таблиця 3

Аналіз показників фінансового стану підприємства

Показники	Роки		Абсолютне відхилення	Нормативне значення
	2012	2013		

Розділ 3. «Заходи, шляхи та резерви забезпечення ефективного функціонування підприємства» повинен носити прикладний характер, де студент розкриває зміст запропонованих заходів, або пропонує резерви, які дозволять забезпечити ефективне функціонування організації, обґрунтовує рекомендації щодо поліпшення окремих аспектів виробничої, комерційної та управлінської діяльності підприємства. Рекомендації повинні впливати з результатів аналізу фактичного матеріалу.

Висновки (3-5 сторінок) містять загальний аналіз отриманих результатів та виклад основних положень курсової роботи.

4. ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має бути виконана на стандартних аркушах паперу. Обсяг курсової роботи не обмежується, але оптимальний варіант – 40-50 сторінок тексту комп'ютерного набору без додатків і списку літератури, надрукованих через 1,5 інтервал (шрифт 14) на одному боці стандартного аркуша паперу. Допускається рукописний варіант.

Робота повинна бути написана розбірливо, виправлення не допускається. Текст курсової роботи необхідно виконати,

залишаючи поля таких розмірів: верхній і нижній – не менше 20 мм, лівий – не менше 25 мм, правий – не менше – 10 мм.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш (зразок – додаток В), другою – завдання, що видається викладачем (зразок – додаток Г).

На початку курсової роботи подається зміст, що складається зі вступу, розділів, підрозділів, висновків, списку використаної літератури, додатків із зазначенням початкових номерів сторінок усіх структурних елементів.

Текст курсової роботи поділяють на розділи та підрозділи, які повинні мати заголовки. Номер розділу ставлять після слова “РОЗДІЛ”, після номера крапку не ставлять, далі з нового рядка посередині великими літерами друкують заголовок розділу без крапки в кінці. Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

До формулювань заголовків, розділів і підрозділів курсової роботи ставляться такі основні вимоги: стислість, чіткість і синтаксична різноманітність у побудові речень, з перевагою простих поширених, послідовне та точне відображення внутрішньої логіки змісту роботи.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №. Усі сторінки нумеруються від титульної до останньої без пропусків. На титульному аркуші номер сторінки не ставиться.

Назви таких структурних елементів, як вступ, висновки, список використаної літератури, додатки правлять за заголовки, вони не мають порядкового номера, розташовувати їх потрібно посередині рядка і друкувати великими літерами.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу, наприклад “2.3” (третій підрозділ другого розділу).

Текст курсової роботи повинен бути чітким, стислим і насиченим конкретними фактами та їх обґрунтуванням. Посилання на запозичені джерела подають у квадратних дужках, воно містить номер джерела зі списку літератури, і в разі необхідності номер сторінки, наприклад [18, с.75].

Робота повинна бути написана в логічній послідовності, грамотно, літературною мовою. Разом з тим необхідно

дотримуватись прийнятої термінології, позначень, умовних скорочень і символів. У тексті допускаються загальноприйняті скорочення (с. – сторінка, ст. – стаття, і т. ін. – і таке інше, і т.д. – і так далі, та ін. - та інше).

Для пояснення тексту обов'язково використовуються ілюстрації (рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотоматеріали) і таблиці. Ілюстрації і таблиці подаються безпосередньо після першої їх згадки у тексті або на наступній сторінці. На них мають бути посилання в тексті. Ілюстрації позначають словом “Рис.” і нумерують послідовно в межах розділу. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між ними ставиться крапка. Наприклад: Рис. 3.2. Якщо ілюстрації виготовлені не автором курсової роботи в їх назві треба назвати джерело.

Цифровий матеріал, як правило, оформляють у вигляді таблиць. таблицю розташовують після тексту, де вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті.

Таблиці, за винятком таблиць в додатках, позначають окремою нумерацією арабськими цифрами в межах розділу. Номер таблиці розташовується біля правого берега і складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад: “Таблиця 2.4”. Назву таблиці розміщують над таблицею посередині.

Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, де вони згадуються, посередині сторінки. Нумерують їх арабськими цифрами у межах розділу. Номер формули ставиться на рівні формули в круглих дужках у крайньому правому положенні на рядку. Він складається з номера розділу і порядкового номера формули, відокремлених крапкою, наприклад: формула (3.2). У формулах і рівняннях як символи використовують позначення, встановлені відповідними державними стандартами. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів наводяться безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі.

Список використаної літератури подається в кінці курсової роботи і розташовується в алфавітному порядку в такій послідовності:

- законодавчі і нормативно-методичні документи та матеріали;

- спеціальна наукова.

Всі джерела нумерують наскрізь арабськими цифрами. Джерело, на яке посилаються в тексті, позначають порядковим номером позиції у списку використаної літератури. До кожного документа (праці) наводяться такі відомості: прізвище та ініціали автора, повна і точна назва праці, дані про видання, місто видання, назва видавництва, рік видання, кількість сторінок із скороченням “с”.

У додатках вміщують допоміжний матеріал, який доповнює текст курсової роботи, але великий за обсягом, має особливі способи відтворення або якщо включення його до основної частини може змінити впорядковане й логічне уявлення про роботу. Додатками можуть бути: таблиці допоміжних цифрових даних, копії документів, розрахунки економічного ефекту тощо.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Анализ хозяйственной деятельности в промышленности / Под ред. В.И. Стражева. - Минск: Вышэйш. шк., 2005.
2. Бабець Є.К., Горлов М.І., Жуков С.О., Стасюк В.П. Теорія економічного аналізу: Навч. посіб. – К.: ВД «Професіонал», 2007. – 384 с.
3. Баканов МЛ., Шеремет АД. Теория анализа хозяйственной деятельности: Учебник. - М.: Финансы и статистика, 2000.
4. Економічний аналіз: Навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевский; за ред. проф М.Г.Чумаченько. – вид. 2-ге перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2003.
5. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: Навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2005 . – 400 с.
6. Кіндрацька Г.І., Білик М.Г, Загородній А.Г. Економічний аналіз: теорія і практика: Підручник / За ред. проф. А.Г.Загороднього. – Львів: «Магнолія Плюс», 2006. – 428 с.
7. Ковальов В.В., Волкова О.М. Аналіз господарської діяльності: Підручник. – М.: ТК Велбі, Вид-во Проспект, 2007. – 424 с. (на рос. мові).
8. Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник: 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 472 с.
9. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І., Петряєва З.Ф. Курс економічного аналізу: Підручник / За ред. І.Ф.Прокопенка. – Харків: Легас, 2004. – 384 с.
10. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. – 2-вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2005. – 662 с.
11. Старостенко Г.Г., Мірко Н.В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2006. – 224 с.
12. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз. Навч. посіб. - Львів: «Новий світ - 2000», 2006. – 344 с.
13. Фінансово-економічний аналіз: Підручник / Буряк П.Ю., Римар М.В., Бець М.Т. та ін. Під заг. Ред. П.Ю.Буряка, М.В.Римара. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 528 с.
14. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства : Навч.посіб. - Київ : ЦУЛ, 2002-656 с.

15. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Мозіль О.І. Економічний аналіз господарської діяльності підприємства: Навч. посіб. К.: – ЦНЛ, 2004. – 123 с.
16. Чечевіцина Л.М. Аналіз фінансово-господарської діяльності: Навч. посіб. / Л.М.Чечевіцина, І.М. Чуєв. – 3-вид., доп. і перероб. – Ростов – на Дону: Фенікс, 2006. – 384 с.
17. Шеремет А.Д. Комплексный анализ хозяйственной деятельности. - М.: ИНФРА-М, 2006.
18. Шило В.П., Верховглядова Н.І., Ільїна С.Б., Темченко А.Г., Брадуо О.М. Аналіз фінансового стану виробничої комерційної діяльності підприємства: Навч. посіб. – К.: Кондор, 2005. – 240 с.
19. Шморгун Н.П., Головка І.В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2006. – 528 с.

Допоміжна

20. Дєєва Н.М., Дедіков О.І. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2007. – 328.
21. Ермолович Л.Л. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия / БГЭУ. - Минск, 2006.
22. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: Навч. посіб. – 5-е вид., випр. і доп. - К.: Знання, 2006. – 261 с.
23. Любушин Н.П. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности. - М.: ЮНИТИ, 2005.
24. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2007. – 488 с.
25. Фролова Т.О. Фінансовий аналіз: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. і практ. занять. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2005. – 253 с.
26. Чигринська О.С., Власюк Т.М. Теорія економічного аналізу: Навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2006. – 232 с.
27. Теория анализа хозяйственной деятельности: Учеб. для вузов / Л.И. Кравченко, Н.А. Русак и др. - Минск: Новое знание, 2005.

Орієнтовний перелік тем для виконання курсової роботи

1. Аналіз та обґрунтування середовища формування і функціонування організації.
2. Аналіз та обґрунтування напрямків підвищення ефективності функціонування підприємства.
3. Аналіз, оцінка стану та зміни внутрішнього середовища організації в умовах конкуренції.
4. Аналіз виробничого потенціалу підприємства та адаптація до змін ринкової ситуації.
5. Аналіз господарського стану підприємницької діяльності фірми та шляхи його поліпшення.
6. Аналіз ефективності формування і використання кадрового потенціалу фірми.
7. Аналіз виробничих потужностей та комерційної діяльності підприємства.
8. Аналіз та шляхи підвищення фондівіддачі на виробничому підприємстві.
9. Аналіз та Виявлення внутрішніх резервів зростання продуктивності праці на підприємстві.
10. Аналіз та удосконалення системи маркетингового розвитку підприємства.
11. Аналіз та вдосконалення системи стимулювання та мотивації працівників на підприємстві.
12. Аналіз та вдосконалення фінансово-господарської діяльності підприємства.
13. Аналіз та вдосконалення системи маркетингового розвитку підприємства.
14. Аналіз та вдосконалення соціально-психологічних методів управління на підприємстві.
15. Аналіз та підвищення ефективності формування та використання ресурсного потенціалу підприємства.
16. Аналіз та підвищення ефективності господарської діяльності фірми в умовах конкуренції на ринку.
17. Аналіз фінансових результаті діяльності підприємства.

18. Аналіз та резерви для покращення фінансового стану підприємства.

19. Аналіз та резерви покращення фінансово-господарської діяльності підприємства

20. Аналіз та резерви підвищення ефективності господарської діяльності підприємства в умовах конкуренції.

Додаток Б

Фінансова звітність підприємства

Підприємство.....	Дата (рік, місяць, число).....	Коди
Територія..... за ЄДРПОУ	01
Форма власності..... за КОАТУУ	
Орган державного управління..... за КФВ	
Галузь..... за СПОДУ	
Вид економічної діяльності..... за ЗКГНГ	
Одиниця виміру: тис. грн. за КВЕД	
	Контрольна сума	

БАЛАНС

на ____ 20__ року

Код за ДКУД 1801001

Форма №1

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
<i>I. Необоротні активи</i>			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010		
первісна вартість	011		
знос	012		
Незавершене будівництво	020		
Основні засоби:			
залишкова вартість	030		
первісна вартість	031		
знос	032		
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040		
інші фінансові інвестиції	045		
Довгострокова дебіторська заборгованість	050		
Відстрочені податкові активи	060		
Інші необоротні активи	070		
Усього за розділом I	080		
<i>II. Оборотні активи</i>			
Запаси:			
виробничі запаси	100		
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110		
незавершене виробництво	120		
готова продукція	130		
товари	140		
Векселі одержані	150		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160		
первісна вартість	161		
резерв сумнівних боргів	162		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170		
за виданими авансами	180		
з нарахованих доходів	190		
із внутрішніх розрахунків	200		
Інша поточна дебіторська заборгованість	210		
Поточні фінансові інвестиції	220		
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230		
в іноземній валюті	240		
Інші оборотні активи	250		
Усього за розділом II	260		
<i>III. Витрати майбутніх періодів</i>	<i>270</i>		
Баланс	280		

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
<i>I. Власний капітал</i>			
Статутний капітал	300		
Пайовий капітал	310		
Додатковий вкладений капітал	320		
Інший додатковий капітал	330		
Резервний капітал	340		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350		
Неоплачений капітал	360		
Вилучений капітал	370		
Усього за розділом I	380		
<i>II. Забезпечення наступних витрат і платежів</i>			
Забезпечення виплат персоналу	400		
Інші забезпечення	410		
Страхові резерви	415		
Частка перестраховиків у страхових резервах	416		
Цільове фінансування	420		
Усього за розділом II	430		
<i>III. Довгострокові зобов'язання</i>			
Довгострокові кредити банків	440		
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450		
Відстрочені податкові зобов'язання	460		
Інші довгострокові зобов'язання	470		
Усього за розділом III	480		
<i>IV. Поточні зобов'язання</i>			
Короткострокові кредити банків	500		
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510		
Векселі видані	520		
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530		
Поточні зобов'язання за розрахунками: з одержаних авансів	540		
з бюджетом	550		
з позабюджетних платежів	560		
зі страхування	570		
з оплати праці	580		
з учасниками	590		
із внутрішніх розрахунків	600		
Інші поточні зобов'язання	610		
Усього за розділом IV	620		
<i>V. Доходи майбутніх періодів</i>	630		
Баланс	640		

Підприємство.....	Дата (рік, місяць, число).....	Коди
Територія.....за ЄДРПОУ	01
Форма власності.....за КОАТУУ	
Орган державного управління.....за КФВ	
Галузь.....за СПОДУ	
Вид економічної діяльності.....за ЗКГНГ	
Одиниця виміру: тис. грн.за КВЕД	
	Контрольна сума	

Звіт про фінансові результати
за _____ 20__р.

Форма №2

Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010		
Податок на додану вартість	015		
Акцизний збір	020		
Інші вирахування з доходу	030		
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040		
Валовий:			
прибуток	050		
збиток	055		
Інші операційні доходи	060		
Адміністративні витрати	070		
Витрати на збут	080		
Інші операційні витрати	090		
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100		
збиток	105		
Дохід від участі в капіталі	110		
Інші фінансові доходи	120		
Інші доходи	130		
Фінансові витрати	140		
Втрати від участі в капіталі	150		
Інші витрати	160		
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170		
збиток	175		
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180		
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190		
збиток	195		
Надзвичайні:			
доходи	200		
витрати	205		
Податки з надзвичайного прибутку	210		
Чистий: прибуток	220		
збиток	225		

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	230		
Витрати на оплату праці	240		
Відрахування на соціальні заходи	250		
Амортизація	260		
Інші операційні витрати	270		
Разом	280		

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	300		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310		
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	320		
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	330		
Дивіденди на одну просту акцію	340		

Зразок оформлення титульного аркуша

Національний університет водного господарства та
природокористування

Кафедра менеджменту

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Аналіз господарської діяльності підприємства»

на тему: «_____»

Студента (ки) __ курсу _____ групи
галузі знань 0306 «Менеджмент і
адміністрування»
напряму 6.030601 «Менеджмент»

(прізвище та ініціали)

Керівник _____
(посада, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____
Кількість балів: ____ Оцінка: ECTS ____

Члени комісії _____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

Рівне 2014

Зразок завдання на курсову роботу

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Кафедра менеджменту

ЗАВДАННЯ

на тему: „Аналіз господарської діяльності підприємства”

студента (ки) _____
напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент»

Вихідні дані:

Об’єкт дослідження _____

Форма власності _____

Матеріали для аналізу _____

Дата видачі завдання “ _____ ” _____ 20__ р.

Термін здачі “ _____ ” _____ 20__ р.

Завдання видав _____
(посада, прізвище, ім’я, по-батькові керівника курсової роботи, підпис)

ЗМІСТ

Вступ

1. Теоретичні аспекти досліджуваного питання

2. Аналіз потенціалу підприємства

2.1. Загальна характеристика господарської діяльності підприємства

2.2. Аналіз виробничих потужностей підприємства

2.3. Аналіз трудових ресурсів на підприємстві

2.4. Аналіз комерційної діяльності підприємства

2.5. Аналіз фінансової діяльності організації

3. Заходи (резерви) підвищення ефективності господарської діяльності підприємства

Висновки

Список літератури

Додатки